

Ο, ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Ήρω-
τερικό Φρ. 10

10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας
Συντάγματος, Όμονοίας, Υπουργείου Οι
κοινωνικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου (Ο
Φθαλμιατρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηρο-
δρόμου (Όμόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, Ήρώχεια) και στο
βιβλιοπωλείο «Εστίας» Γ. Κολάρου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά
κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΑΝ ΔΕΝ ΠΕΤΥΧΕ

τὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συνέδριο, ἂν ὅλη αὐτὴ ἡ φα-
σαρία ἐσθυσε σὰ μιὰ μπουρμπουλίθρα μεγάλη,
πὶδ μεγάλη κι' ἀπὸ τῆ σοφία τοῦ κ. Βικέλα
ἀκόμα, δὲν φταίνει γι' αὐτὸ εἰ φτωχοὶ οἱ δα-
σκάλοι. Ὅ,τι περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τους, τὸ-
κάναν αὐτοί. Ἀφῆσαν τὰ σπῖτια τους, καταξο-
διάστηκαν, κακόπαθαν, κακοκοιμήθηκαν, ἀκου-
σαν λόγους, δέχτηκαν κατακέφαλα λεκάνες γε-
μάτες μ' ἀπλυτὴ σοφία, εἶδαν τὰ πυροτεχνή-
ματα ποὺ ξετινάχτηκαν ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη κι'
ἀπ' τὸ στόμα τοῦ κ. Στάη, καμάρωσαν τὸ ψη-
λὸ καπέλλο τοῦ κ. Βικέλα καὶ τοῦ κ. Ἀργυ-
ροπούλου τὰ θαύματα, κ' ἐπὶ τέλους εἰ ἄνθρω-
ποι εἶδαν.... κ' ἔπαθαν, ὅσα δὲν εἶδε κι' ὅσα
δὲν ἔπαθε κανεὶς ἴσα μὲ σήμερα.

Ἀθῶοι λοιπὸν οἱ κατηγορούμενοι. Ἐκεῖνοι
ποὺ πρέπει νὰ δώσουν λόγο γιὰ τὴν πανηγυ-

ρική ἀπίτυχία τοῦ εἶναι οἱ διοργανωταὶ τοῦ —
εἰν' ἐκεῖνοι ποὺ τὸ σκάρωσαν γιὰ νὰ ρεχλαμά-
ρουν τὸ ὑποκείμενό τους, ἢ γιὰ νὰ κάνουν τὴ
δουλίτσα τους — εἰν' ἐκεῖνοι ποὺ κατασκευά-
σαν ἓνα συνέδριο μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ποδείξουν
πὼς τίποτε σοδάρὲ δὲ μπορεῖ νὰ γίνη σ' αὐτὴ
τὴ χώρα τὴν καταδικασμένη ὅλα νὰ τὰ ρεζι-
λεύη κι' ὅλα νὰ τὰ παρωδῇ.

Γιὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ εἴμαστε, πρὶν ἀκόμη
γίνη, βέβαιαι. Μὲ τοὺς στενοκέφαλους διοργα-
νωτὰς τοῦ τὸ ξέραμε πὼς ἀντὶ νὰ λυθῇ θὰ
μπερδεύονταν περισσότερο τὸ ἐκπαιδευτικὸ μας
ζήτημα, — ἡ πρώτη κ' ἡ κυριώτερη ἀφορμὴ τῆς
σημερινῆς καταντίας μας. Τὸ ξέραμε πὼς μόνο
λόγια καὶ καυγάδες καὶ πυροτεχνήματα θά-
δγαῖναν ἀπὸ τὸ Συνέδριο. Ἀπὸ τὸ Γενεαρχικὸ,
τὸ Γεωργικὸ κι' ἀπὸ καθὲ ἄλλο Συνέδριο τέ-
τοια μόνο βγήκαν. Καὶ δὲ μπορούσε νὰ κἀν
ἐξαίρεση τὸ Ἐκπαιδευτικὸ καὶ μάλιστα μὲ τὸν
ὑπερστενοκέφαλο κ. Βικέλαν ἀρχισύνεδρο. Τὸ
ξέραμε καὶ γι' αὐτὸ τὴν συφοριασμένη ἐκπαίδευση
οὔτε τὴ λογαριάσαμε καθόλου. Λογαριάσαμε μόνον
τοὺς φτωχοὺς δασκάλους, τοὺς εἰλωτες αὐ-
τούς, ποὺ παίζει μαζί τους τὸ κλωτσοσκούφι ἡ
Πολιτικὴ, κ' ἔχουμε τὴν ἀπαίτηση, ὅταν ὁ ἀρ-
χιφαπλάτης παραμορφωτῆς τῆς Παιδείας κ.
Στάης ἀνέθηκε στὸ βῆμα καὶ μπροστὰ στὸν
Βασιλιά καὶ σὲ τόσο κόσμον μίλησε γιὰ τὴν ἀ-
ναμόρφωση τῆς Παιδείας μὲ τόση ἀδιαντροπία
— ἔχουμε τὴν ἀπαίτηση, ποὺ λέτε, χίλια ὀργι-
σμένα στόματα νὰ τοῦ φωνάξουν:

— Λούφαξε, φαφλατᾶ, καὶ τὸ μόνο ποὺ
μποροῦσες νὰ κἀνης ἦταν νὰ σταματήσης τίς
πάψεις καὶ τίς μεταθέσεις ποὺ ληστεύεις μ'
αὐτὲς τὸ Δημόσιο ταμεῖο καὶ τυραγνίζεις τόσο
κοσμάκη ἀδικα!

Αὐτὸ μονάχα περιμέναμε νὰ γίνη, μὰ κι'
αὐτὸ, βλέπετε, δὲν ἔγινε, ἀφοῦ ὅλοι ποὺ πῆγαν
στὸ Συνέδριο, Ὑψηλότατοι καὶ χαμηλότατοι
μικροσφοφοὶ καὶ σφοτενεκέδες, πῆγαν μὲ τὴν
πρόθεση νὰ ἄλληλοκοροῦδετοῦν.

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ἀπὸ τὴν Κούταλη ποὺ δημοσιεύσαμε δῶ καὶ δὺς μῆ-
νες στὸ «Νουμά» (στὸ 82 φύλλο) ἀκόμα δὲν μπορούνε
νὰ ξεχαστοῦν. Κάθε μέρα μᾶς γράφουν γι' αὐτά,
κι' ὅσοι μᾶς γράφουν δὲν ξέρουν μὲ ποιά λόγια νὰ μᾶς
δείξουν τὸν θαυμασμό τους καὶ μὲ ποιά λαμπερὰ
χρώματα νὰ μᾶς ζυγραφίσουν τὴν εὐχαρίστηση ποὺ
αἰσθανθήκαμε μελετώντάς τα.

Τὸ πρῶτο γράμμα ὅμως τίποτ' ἄλλο δὲν ἦταν
παρὰ εἰσαγωγή, νὰ ποῦμε, στὸ δεῦτερο γράμμα ποὺ
θὰ τάρχινῆσουμε ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο. Ὁ Στράτος καὶ
ὁ Φῶτης, οἱ δὺς Κουταλιανοὶ φίλοι, χωρὶς νὰ κάνουν
καμμιά διαλέξη στὰ «Πανθῆναια» καὶ χωρὶς νὰ
ποζάρουν πὼς λύνουν μὲ τίς κουβέντες τους τὸ γλωσ-
σικὸ ζήτημα, γανώνουν τὰ κεφάλια τῶν δασκάλων
μὲ τὴ λογικὴ καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμη καὶ ἀποδείχνουν
τετραγωνικώτατα πὼς μερικὰ ζητήματα γιὰ νὰ τὰ
καταπισκοτῇ κανένας πρέπει νὰ νῆκαν ὀπλισμένοι ὄχι
μονάχα μὲ ὁμορφες μπουρμπουλίθρες καὶ μὲ κριτικὴ
ἀκρισία, παρὰ μὲ βαθειὰ μελέτη καὶ μὲ κρίση ὀρθή.

Τὰ τελευταῖα προσόντα τὰ κατέχουν καὶ μὲ τὸ
παραπάνω οἱ δὺς Κουταλιανοί. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ δεύ-
τερο γράμμα τους δὲ θὰ διαβαστῇ, δὲ θὰ μαγεψῇ,
δὲ θὰ φωτίσῃ μονάχα, παρὰ θὰ μείνῃ καὶ σὺν ἓνα
μνημεῖο γλωσσικὸ, ἀφοῦ μ' αὐτὸ θὰ ποδείχτῃ πὼς
ἡ Ἑθνικὴ μας γλῶσσα, ποὺ τὴ λένε φτωχική,
ὅσοι στραβοὶ δὲ μπορούνε νὰ δοῦνε τοὺς ἠθασου-
ροὺς τῆς, εἶναι τόσο πλούσια ποὺ καὶ καθαρὰ ἐπι-
στημονικὴ συζήτηση τὴ βγάζει πέρα μιὰ χαρὰ καὶ
παλληκαρία.

Τώρα δὺς λόγια καὶ γιὰ τίς καινούργιες ἐπιφυλ-
λίδες μας: Ὁ Ἀδάφνης καὶ ἡ Χλόη τελειώνουν στ'
ἄλλο φύλλο. Ὑστερ' ἀπ' αὐτὸ ἔχει σειρά ἓνα διή-
γημα τοῦ κ. Κ. Θεοτόκη, ἡ «Κασσώπη» (ἓνα κομμάτι
ἐπὶ μὲγαλόπρεπο, νὰ τὸ ποῦμε, γιὰτ' ἀλήθεια τέτοιο
εἶναι), ἡ «Ἰφιγένεια δρᾶμα μ' ἑλληνικὴ ὑπόθεση τοῦ
κ. Ἰουλίου Ἑσλιν, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Κώστα
Χατζόπουλο, ὁ ξεμυαλισμένος «Μοναχογιὸς» τοῦ κ.
Judas Errant καὶ στὰ μέσα τοῦ Μῆνι ἀρχινᾷ ὁ
«ΡΟΝΗΝΣΩΝΟΣ» τοῦ κ. ΨΥΧΑΡΗ, ἀνέκδοτο
ρομάντσο γιομᾶτο δροσιὰ καὶ ποίηση, ποὺ θὰ ξε-
μουρλάνη νιὸς καὶ γέρος καὶ θάρσῃ ἐποχὴ.

Γιὰ τὸ «Νουμά» ἐτοιμάζει κι' ὁ κ. Παλλῆς τὸν
«ΚΥΚΛΩΝΙΑ» τοῦ Εὐριπίδη, ποὺ ἓνα χορὸν τοῦ
δημοσιεύσαμε τὸ περασμένο Νοέμβρη στὸ 72 φύλλο.
Ἀπ' αὐτὸ οἱ ἀναγνώστες μας μποροῦν νὰ νοιώσουν
τὴ θῆναι κι' ἄλλοτερος ὁ «Κύκλωπας»

ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑΤΕ

κἀποιο ξελάφρωμα αὐτὲς τίς μέρες ποὺ τὸ Ἑθνικὸ
λεπροκομεῖο τῆς ὁδοῦ Σταδίου εἶχε σφαλισμένες τίς
πύρτες του; Ἐμεῖς δὲ σὰς τὸ κρύβουμε. Τὸ καταλά-
βαμε καὶ τὸ παρκακατάβαμε τὸ ξελάφρωμα αὐτὸ
ἂν καὶ τὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συνέδριο μὲ τοὺς παπαρδε-
λάδες τοῦ μᾶς ἐκοψε τὴ μισὴ τὴν εὐχαρίστηση.

14

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Ἡλία Π. Βουτιερῆδη

Καὶ συνάμα τοῦ τὰ λέει ὅλα ἓνα πρὸς ἓνα. Τόνε
σπλαχνίστηκε ἀπὸ τὰ παρακάλια τοῦ ὁ Ἀστὺλος κι'
ἀφοῦ μπῆκε στὸ περιβόλι κι' εἶδε τὸν ἀφανισμὸ τῶ λου-
λουδιῶνε, εἶπεν ὅτι θὰ παρακαλέσει τὸν πατέρα του καὶ
θὰ ρίξει τὸ βάρος στ' ἄλογα, πὼς σὺν τὰδδεσαν ἐκεῖ
ἐκαμαν τὴν συφορὰ κι' ἄλλα τσάκισαν, ἄλλα τὰ τσαλα-
πάτησαν κι' ἄλλα τὰ ξεριζώσαν, ἀφοῦ λύθησαν. Ὑ-
στερ' ἀπ' αὐτὰ τοῦ εὐχόντευσαν ὅλα τὰ καλὰ ὁ Λάμω-
νας κ' ἡ Μυρτάλη κι' ὁ Δάφνης χαρίσματα τοῦφερνε
κτσικάκια, τυριά, ὄρνιθες μὲ τὰ μικρὰ τους, σταφύ-
λια ἀπάνου στίς κληματόβεργες, μῆλα μὲ τὰ κλαριά

τους. Ἦταν μέσα στὰ δῶρα καὶ μοσκάτο κρᾶσι τῆς
Λέσβου, καλὸτατο γιὰ πόσιμο.

Θ' ὁ Ἀστὺλος τὰ δέχονταν αὐτά κ' ὕστερς τὸρ-
ριξε στὸ κυνήγι τῶ λαγῶνε, σὺν πλουσιόπαιδο, ποὺ
πάντα διασκεδάζε καὶ ποὺ ἦρθε στὴν ἐξοχὴ γιὰ νὰ δο-
κιμάσει καινούργιες χαρὲς. Μὰ ὁ Γνάθωνας, σὺν ἀνθρώ-
πος ποὺ ἔμαθε μόνο νὰ τρώει καὶ νὰ πίνει ὡς ποὺ νὰ
μεθύσει, καὶ μὴ ὄντας τίποτις ἄλλο παρὰ στόμα καὶ
κοιλιά κι' ὅσα ἦταν κάτου ἀπ' τὴν κοιλιά, δὲν εἶδεν
ἀψήφιστα τὸ Δάφνη, ὅταν ἔφερε τὰ χαρίσματα ἐπειδὴ
ὅμως καὶ φυσικὰ κυνηγοῦσε τὰ παιδιὰ, ἔμα βρῆκεν ὁ-
μορφιά, ποὺ μῆτε στὴν πολιτεία δὲν τὴν εἶδεν, ἔβαλε
μὲ τὸ νοῦ του νὰ ριχτῇ τοῦ Δάφνη καὶ νόμιζε πὼς εὐ-
κολὰ θὰ τὸν καταφέρει, σὰ γιδάρης ποὺ ἦταν. Κι' ἀ-
ποφασίσαντας αὐτὰ δὲν πῆγαν στὸ κυνήγι μαζί μὲ τὸν
Ἀστὺλο, παρὰ κατέβαιναν ἐκεῖ ποὺ ἔβοσκεν ὁ Δάφνης,
παίρνοντας πρόφασιν τὰ γίδια, ἢ ἀλήθεια ὅμως ἦταν
πὼς τὸ Δάφνη ἤθελε νὰ ἰδεῖ. Καὶ κολακεύοντάς τον,
τὰ γίδια τοῦ παινοῦσε καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ παίξει
μὲ τὸ σουρβυλί του ἓνα τσοπάνικο καὶ τοῦλεγε πὼς
γλήγορα θὰ τὸν κάνει λεύτερο, γιὰτὶ ὅλα τὰ μπορεῖ.

Κι' ὅταν πᾶς ἐκεῖνος ἀργὰ ἐννοίωσι τί ἤθελεν ὁ
Γνάθωνας, τοῦλεγεν ὅτι φυσικὸ εἶναι νὰ καθαικεύουν
τίς γίδες οἱ τράγοι μὰ κανένας ποτὲς δὲν εἶδε τράγο
νὰ καθαικεύει τράγο, μῆτε κριάρι ἀντὶ γιὰ προβα-

τίνες κριάρι, μῆτε κόκκυρα ἀντὶς γιὰ ὄρνιθες κόκκυρα.
Ὁ Γνάθωνας ὅμως ἦταν ἱκανὸς νὰ τὸν ἀναγκάσει μὲ
τὴ βία, βάνοντας ἀπάνου τοῦ χέρι μὰ ὁ Δάφνης ἀν-
θρώπο μεθυμένο καὶ μόλις στεκάμενο στὰ πόδια του,
ἀφοῦ τὸν ἐσπρωξε, τὸν ἔρριξε χάμου στὴ γῆς, καὶ φεύ-
γοντας γλήγορα σὰ σκυλάκι, τὸν ἀφῆσε πεσμένο κάτου
κι' ἔχοντας ἀνάγκη ἀντρα, ὄχι παιδιῶ γιὰ νὰ τὸν τρα-
βῆξαι ἀπὸ τὸ χέρι. Καὶ πᾶς δὲν τόνε ζύγανε καθόλου,
παρὰ πὸτ' εἶδῶ καὶ πὸτ' ἐκεῖ τὰ γίδια ἔβοσκεν, ἐκεῖνον
ἀποφεύγοντας καὶ τὴ Χλόη γυρεύοντας. Μὰ μῆτε ὁ
Γνάθωνας τὸν κυνηγοῦσε πᾶς, σὺν ἔμαθε καλὰ, ὅτι δὲν
εἶναι μονάχα ὁμορφος παρὰ καὶ δυνατός· καὶ ζητοῦσεν
εὐκαιρία νὰ μιλήσει γι' αὐτὸν τὸν Ἀστὺλο κι' ἔλπιζε
νὰ τοῦ τόνε χαρίσει ὁ νιός, γιὰτὶ ἤθελε πολλὰ καὶ με-
γάλες χαρὲς νὰ τοῦ κάνει.

Ἰ' Μὰ τότες δὲ μπόρεσε γιὰτὶ ἔφτασεν ὁ Διόνυ-
σιοφάνης μὲ τὴν Κλεαρίστη κ' ἦταν ταραχὴ μεγάλη
ἀπὸ ζῶα, δούλους, ἀντρες, γυναῖκες. Μὰ ὕστερς ἔφτια-
ναν ἓνα λόγο κ' ἐρωτικὸ καὶ μακρὸ. Κ' ἦταν ὁ Διόνυ-
σιοφάνης μεσόκοπος πᾶς, ψηλὸς ὅμως κι' ὁμορφος καὶ
ποὺ μπορούσε καὶ μὲ παλληκαρία νὰ παραβῇ μὰ καὶ
πλούσιος ὅσο λίγοι καὶ καλὸς σὺν κανέναν ἄλλον.

Τὴν πρώτη μέρα ποὺ ἦρθεν ἔκαμε θυσία στοὺς
θεοὺς, ποὺ διαφέντευαν τὴν ἐξοχὴ στὴ Δήμητρα καὶ
στὸ Διόνυσον καὶ στὸν Πάνα καὶ στίς Νύφες καὶ

Περισσότερο όμως από μᾶς τὸ κατάλαβαν τὸ ξαλαφρώμα αὐτὸ οἱ δυστυχισμένοι ὑπάλληλοι, γιατί μετὰ τὴν ἀργία τῆς Βουλῆς σταμάτησαν λίγο οἱ παύσεις καὶ οἱ μεταθέσεις τους πού τις ἄγιες αὐτὲς ἡμέρες δημοσιεύοντουσαν μετὰ τὸ σταγονόμετρο.

Ἀμα ξαναρχινήσει τις δουλειές της ἡ Βουλὴ, θὰ μπῇ τὸ σταγονόμετρο κατὰ μέρος καὶ θὰ ξαναρχινήσει νὰ δουλεύῃ τὸ σουβλάκι, ἀφοῦ γιὰ νὰ λειτουργήσῃ κανονικὰ ἡ Βουλὴ πρέπει οἱ μισοὶ τοῦλάχιστον ὑπάλληλοι νὰ περιηγοῦνται τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ βουλευταὶ κινοῦν τις γλώσσες τους καὶ τὰ χέρια τους καὶ οἱ ὑπάλληλοι τὰ πόδια τους. Ἄν προσθέσετε καὶ τὴν ρεμούλα τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου, ἔχετε μπροστὰ σας ὁλοζώντανη εἰκόνα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

ΤΟΝ ΜΠΕΛΑ ΤΟΥ

ἔχει βροχὴ ὁ κ. Καζάκης μετὰ τὴν καλωσύνη του. Σὰν νὰ μὴ τὸν ἔφτανε ἡ Μακεδονία καὶ τὰ τόσα ἄλλα ἐθνικὰ βάρη πού τοῦ ρόρτωσαν στὴ ράχη του, νὰ τῶρα πού τὸν ἔστειλαν καὶ στὴν Πάτρα νὰ ὑποδεχτῇ τὸν κ. Κλεμανσώ καὶ νὰ τὸν ξεναγήσῃ στὴν Ἀθήνα.

Μὰ τί διάβολο! Μονάχα ὁ κ. Καζάκης ρητορεύει στὴ χώρα μας;

Ὅλοι οἱ ἄλλοι δουλεύουν.

Ο ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΓΡΑΜΜΑ Η'.

(καὶ τελευταίον)

Manchester, Μάρτης τοῦ 1904.

Ὁ κόμπος τῶν προτιμητικῶν δασμῶν, πού ἴσως δὲν τὸν λύσει μήτε ἡ μεγάλη ἐπιρροή καὶ φοβερὴ ρητορεία τοῦ Τσάμπερλεν, εἶναι ἀφ' ὅρου τοῦ ψωμιού. Μὴν ἐξάγοντας οἱ ἀποικίες παρὰ θρόφιμα καὶ πρώτες ὕλες, γεννήματα, κρέας, μαλλί, ξυλικά κ.τ.λ. ἄλλη προτίμηση δὲν ἔχει παρὰ τὰ φορολογήσῃ ἡ Ἀγγλία ὅσα θρόφιμα φέρνει ἀπ' ἐξω, ἐξαίρωντας μονάχα τ' ἀποικιακά, γιατί ἀδύνατο νὰ φορολογήσῃ

καὶ πρώτες ὕλες δίχως νὰ καταστρέψῃ τὴν ἀγγλικὴ βιομηχανία.

Τρία τέταρτα τῶν θρόφιμων πού χρειάζεται ἡ Ἀγγλία τὰ προμηθεύεται ἀπὸ ξένους. Μικρὸ μέρος τοῦ υπόλοιπου τὸ εἰσάγει ἀπὸ τις ἀποικίες της καὶ τ' ἄλλα γίνονται μέσα στὸν τόπο. Ὅσο ἀκριβήνουν τὰ ξενικά, ὅταν φορολογηθοῦν μετὰ δασμὸ εἰσαγωγῆς, ἄλλο τόσο δίχως ἄλλο θ' ἀκριβήνουν καὶ τ' ἀφορολόγητα ἀποικιακά καὶ ἐνὶ ὅπῃ. Ἐνῶ λοιπὸν ὁ κόσμος θὰ πληρῶνῃ ἀκριβώτερα ὅλα του τὰ θρόφιμα, τὸ Κράτος θὰ κερδίσῃ μονάχα τὸ δασμὸ ἀπάνω στὰ ξενικά, καὶ ἔτσι δὲ θάχῃ τὰ μέσα, βγαίνοντας ἰσοδύναμους φόρους, ν' ἀλαφρώσῃ τὸν τόπο ἀπ' ὅλο τὸ βάρος τῆς ἀκριβώτερης θροφῆς. Ὅσο μεγαλώνει ἡ εἰσαγωγή ἀπὸ τις ἀποικίες, τόσο θὰ λιγοστεύῃ τὸ εἰσόδημα τοῦ Κράτους ἀπὸ τὸ δασμὸ εἰσαγωγῆς, καὶ ἂν πιτύχῃ μάλιστα τέλεια ὁ σκοπὸς τῶν προτιμητικῶν δασμῶν καὶ χάρῃ στις ἀκριβώτερες τιμὲς καταρθώσονται μὲ μέρη οἱ ἀποικίες νὰ προμηθεύουν τὴν Ἀγγλίαν μετὰ ὅσα θρόφιμα φέρνει σήμερα ἀπ' ἐξω, τὸ εἰσόδημα τοῦ δασμοῦ θὰ λείψῃ καὶ οἱ φόροι θὰ ξαναχρεαστοῦν. Γόττες ὁ τόπος θὰ φορολογηθῇ τὸ ἴδιο ὅπως πρὶν καὶ θ' ἀκριβοπληρώνῃ κιόλας τὴ θροφὴν του. Καὶ νὰ λιγοστεύουν ὅμως οἱ φόροι ἅς ποῦμε ἀπάνω σὲ ζάχαρη, καφὲ, τσιγὰ, καπνὸ κ.τ.λ. δὲν ἀλαφρύνεται ἔτσι ὁ φτωχὸς πού θ' ἀγορεύῃ ἀκριβώτερα τὸ ψωμί του. Καὶ δὲ θὰ υποφέρουν μονάχα οἱ πρὶν φτωχοί. Ἀκριβώτερη θροφὴ φέρνει ἀκριβεία σὲ ὅλα. Αὐτὸ θὰ πῇ πὼς εἰσοδήματα, μιστοὶ καὶ μεροκάματα θ' ἀξίζουν λιγώτερο παρὰ πρὶν. Θὰ ζημιωθῇ λοιπὸν καθε κοινωτικὴ ἀρχὴ, ἂν καὶ πολλὸ περισσότερο θὰ υποφέρουν δίχως ἄλλο τὰ ἐκατομμύρια κόσμος πού μόλις βγαίνει ἀρκετὰ γιὰ νὰ ζήσει.

Πὼς ὅταν ἀκριβήνῃ ἡ θροφὴ θὰ μεγαλώσουν καὶ οἱ μιστοὶ καὶ τὰ μεροκάματα δὲν τὸ ξέρομε. Ἀπὸ πού καὶ ὡς πού θὰ μεγαλώσουν; Πότε θὰ πηγάζῃ τέτοια γενικὴ ἐμπορικὴ ὠφέλεια πού νὰ μπορῇ ὁ βιομηχανὸς νὰ καλοπληρώνῃ τὸν ἐργάτη; Ἄν υποθέσουμε πὼς χάρῃ στὸ σύστημα προτιμητικῶν δασμῶν κατὰ λίγες βιομηχανίες θὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ μεγαλύνοντο ἐμπόριο μετὰ τις ἀποικίες, ὅλες οἱ ἄλλες ὅμως ἀντὶς νὰ κερδίσουν θὰ ζημιωθοῦν, γιατί ἡ γενικὴ ἀκρίβεια θὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐξῆδος παραγωγῆς καὶ τότες δυσκολώτερα θὰ συναγωνίζεται ὁ Ἀγγλὸς βιομηχανὸς μέσα στις ξένες ἀγορές, ἀκόμα μάλιστα καὶ στις ἴδιες τις ἀποικίες. Τὸ ἐντόπιο ἐμπόριο, πούναι πολὺ σημαντικώτερο τοῦ ἐξωτερικοῦ, αὐτὸ βέβαια δὲ θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ προτιμητικὸς δασμούς, θὰ ζημιωθῇ

ὅμως καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὴ γενικὴ ἀκρίβεια πού ἐνῶ θὰ περιορίσῃ τὰ μέσα τοῦ κόσμου νὰ ἐξοδιάζῃ, θὰ μεγαλώσῃ τὰ ἐξῆδα τῆς παραγωγῆς. Ὅσοι δουλεύουν στὸ ἐντόπιο ἐμπόριο, χτίστες, ἀμαξάδες, καρβουνάδες, ἐμποροῦπάλληλοι, γραμματικοὶ κ.τ.λ. καθὼς καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, σιδηροδρόμων, δέμων, ἐταιριῶν, κ.τ.λ. αὐτοὶ βέβαια δὲ θὰ βγαίνουν μεγαλειτέρους μιστοὺς καὶ μεροκάματα. Ἄν πάλι μεγαλώσουν τὰ μεροκάματα, τότες τὸ ἐξῆδος παραγωγῆς καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ τόπου θὰ μεγαλώσουν ἀκόμα περισσότερο καὶ ἀκόμα δυσκολώτερα ὁ Ἀγγλὸς βιομηχανὸς θὰ συναγωνίζεται τοὺς ξένους. Εἶναι ζήτημα λοιπὸν ἂν ὅταν ἀκριβήνουν τὰ θρόφιμα δὲ θὰ ζητήσῃ μάλιστα ὁ κεφαλαιούχος νὰ περιορίσῃ τὰ μεροκάματα, καὶ δὲν ἔχει λόγον πὼς ἡ προσπάθεια τοῦ ἐργάτη ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ κερδίῃ περισσότερα, γιατί ἀκριβήνῃ ἡ θροφὴ καὶ τοῦ κεφαλαιούχου ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ περιορίσῃ τὰ ἐξῆδα παραγωγῆς, θὰ φέρῃ ἐργατικὲς διαφορὰς καὶ ἀπεργίες, μετὰ πολυσήμαντα ἐμπορικὰ ἀποτελέσματα.

Κοντὰ στ' ἄλλα, εἶναι καὶ ἀδύνατο νὰ ἐφαρμόσῃς σύστημα προτιμητικῶν δασμῶν πού νὰ μὴν ἀδικῇ εἴτε τὴν Ἀγγλίαν εἴτε τὴν ἑκείνη τὴν ἀποικία, γιατί τὰ βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά συμφέροντά τους ἀνταγωνίζονται. Ἡ προτίμηση ἐνὸς ἀποικιακοῦ εἶδους ἴσως βλάψῃ ἄλλη ἀποικία, ἢ ἄλλο ἐμπορικὸ κλάδο. Σύστημα προτιμητικὸ πρέπει νὰ βασίζεται σὲ ἀμοιβαία ὠφέλεια καὶ θυσία. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἀδύνατο ὅταν ὁ ἓνας ζητᾷ νὰ μεγαλώσῃ τὴν ἐξαγωγή του, ἐνῶ ὁ ἄλλος γυρεύει νὰ προστατέψῃ τις βιομηχανίες του ἀπὸ ξένο συναγωνισμό. Θ' ἀρχίσῃ παζάρεμα καὶ λογομαχία, ὁ καθένας ζητώντας νὰ δώσῃ ὅσο γίνεται λιγώτερο καὶ νὰ πάρῃ ὅσο περισσότερα μπορεῖ. Θὰ γεννηθῇ ζήτημα ἂν καθε ἀποικία ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ἰσότιμο τοῦ ὅ,τι τῆς ἔδωκε καὶ τοῦ ὅ,τι ἔλαβαν ὅλες οἱ ἄλλες. Κι ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει κεντρικὴ ἐξουσία πού ν' ἀποφασίζῃ τὸ δίκιο τοῦ καθενός, τὸ τέλος θὰναι δυσἀρεσκεία, διχόνοια, ἔχτρα, ἴσως καὶ χωρισμός. Πιστὴ ὡς τώρα στὸ σύστημα Ἀνοιχτοῦ Ἐμπορίου, ἡ Ἀγγλία δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἐξοδιάζῃ δύσκολα προβλήματα πού ἀγγίζουν τ' ἀντίπαλα συμφέροντα εἴτε τῶν ἐντόπιων βιομηχανιῶν, εἴτε τῶν ἀποικιῶν της. Ἀμα ὅμως ἀρχίσῃ προτιμητικὸς δασμὸς, καθε βιομηχανία πού θὰ παραγῇ ἀκριβώτερα, δίχως νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ μεγαλύνοντο ἀποικιακὸ ἐμπόριο, θὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Κράτος προστατευτικὰ μέτρα. Πότε ἡ μιὰ πότε ἡ ἄλλη βιομηχανία θὰ τὸ κατορθώσῃ, καὶ τὸ τέλος θὰναι γενικὴ προστασία. Ἰσως μάλιστα τὸ προτιμητικὸ σύστημα τελειώσῃ

πραγεῖ σ' ὅλους, πού ἦταν ἐκεῖ. Τις ἄλλες μέρες ξέταζε τοῦ Λάμωνα τὰ ἔργατα καὶ βλέποντας τὰ χωράφια αὐλακωμένα, τὰμπέλια μετὰ φύλλα, τὸ περιβόλι ὁμορφο (γιατὶ γιὰ τὰ λουλούδια τὸ βάρος τὸ παίρνει ἀπάνω του ὁ Ἀστὺλος) εὐχαριστιόταν περίσσια καὶ τὸ Λάμωνα παίρνει καὶ πὼς λεύτερο θὰ τὸν ἀφήσῃ τοῦταξε. Κατέβηκεν ὕστερις καὶ στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἰδεῖ καὶ τὰ γίδια καὶ τὸ βοσκό. Ἡ Χλόη στὸ δάσο ἔφυγεν, ἐπειδὴ ντροπήθηκε καὶ φοβήθηκε τὸσον κόσμον. Μὰ ὁ Δάφνης ἔμειν' ἐκεῖ, γιδοτόμαρο μαλλιαρὸ ζωσμένος, ταγάρι καὶ νουριγοραμμένο ἔχοντας κρεμασμένο ἀπὸ τοὺς ὤμους, κρατῶντας μετὰ τὸν χεῖρ χλωρὰ τυριὰ καὶ μετὰ ἄλλο κατσικίσια βουζανάρια ἂν καμιά φορὰ ὁ Ἀπόλλωνας δουλεύοντας στὸ Λαομέδοντα βόσκησε βόδια, τέτιος ἦταν, ὅπως τότες φάνηκεν ὁ Δάφνης. Αὐτὸς λοιπὸν δὲν εἶπε τίποτε, παρὰ ἀφοῦ κατακοκκίνισεν, ἔρριξε τὰ μάτια του χάμου, δίνοντας τὰ χερίσματα μὰ ὁ Λάμωνας εἶπε:

— Αὐτὸς, ἀφέντη, εἶναι τῷ γιδοῦ σου ὁ βοσκός. Ἐοὐ πενήντα μοῦδωσε; νὰ βόσκω καὶ δυὸ τράγους τοῦτος σοῦ τᾶχει καίμει ἑκατὸ καὶ δέκα τράγους βλέπεις πόσο παχιὰς εἶναι καὶ μαλλιαρὲς καὶ μετὰ γερὰ τὰ κέρατα: τίς ἔμαθε νὰ νοιώθουν καὶ τὴ μουσικὴν τὸ σουραῦλι λοιπὸν ἀκούγοντας ὅλα τὰ κάνου.

ΙΑ'. Ὄντας ἐκεῖ ἡ Κλεαρίστη, θέλησε νὰ ἰδεῖ αὐ-

τὸ πού εἶπεν ὁ Λάμωνας καὶ διατάζει τὸ Δάφνη νὰ παίξῃ τὸ σουραῦλι στὰ γίδια, ὅπως συνήθιζε, καὶ τοῦ τᾶχει ἅμα παίξῃ νὰ τοῦ χαρίσῃ ἕνα πουκάμισο καὶ ποδίνες. Ἡ Χλόη ἀφοῦ τοὺς καθίσε γύρου σὰ σὲ θέατρο, στάθηκε κάτου ἀπ' τὴ βελανιδιὰ καὶ βγαίνοντας ἀπ' τὸ ταγάρι τὸ σουραῦλι, πρῶτα φύσηξε λίγο. Καὶ τὰ γίδια σταμάτησαν σηκώνοντας τὸ κεφάλι. Ὑστερις ἔπαιξε τὸ σκοπὸ τοῦ βοσκῆμάτου καὶ τὰ γίδια ἔβρισκαν σκύβοντας τὸ κεφάλι πάλι ἔπαιξε γλυκὰ καὶ ὅλα μαζὶ ξαπλώθηκαν χάμου καὶ ἔβγαλε στριγγὸ λάλημα καὶ ἐκεῖ νὰ σὰ νάρχονταν λύκος ἔτρεξαν στὸ δάσο νὰ κρυφτοῦν. Ὑστερις ἀπὸ λίγο ἔπαιξε τὸ ξαναφωναχτικὸ καὶ τὰ γίδια βγαίνοντας ἀπὸ τὸ δάσο κοντὰ στὰ πόδια του ὅλα μαζεύτηκαν. Μήτε ἀνθρώπου δούλους δὲ θὰ μπορούσε νὰ ἰδεῖ κανένας ἔτσι ν' ἀκούει στήν προσταγὴ τοῦ ἀφέντη. Κι ὅλοι οἱ ἄλλοι λοιπὸν θάμαζαν καὶ περισσότερον ἢ Κλεαρίστη καὶ ὀρκίστηκε, πὼς τὰ δῶρα ποῦταξε θὰ τοῦ δώσῃ, γιατί ἦταν καλὸς γιδοῦ καὶ ἤξερε καὶ μουσικῇ. Κι ἀφοῦ γύρισαν στὸ ἐξοχικὸ γηωμάτιζαν καὶ στὸ Δάφνη ἀπὸ ὅσα ἔτρωγαν ἔστειλαν. Κι αὐτὸς μαζὶ μετὰ τὴ Χλόη ἔτρωγε καὶ εὐχαριστιόταν δοκιμάζοντας πολίτικο μαγέρεμμα, καὶ ὅλπιζε πὼς θὰ πετύχουν τὸ γάμο, ἅμα πείσει τ' ἀφέντικα.

ΙΒ' Μὰ ὁ Γνάθωνας ξαναμμένος ἀπὸ ὅσα εἶχαν γίνῃ στὸ κοπάδι καὶ νομίζοντας ἀνυπόφερτη τὴ ζωὴ

του, ἂν δὲν ἀπολάσῃ τὸ Δάφνη, ἀφοῦ παραφύλαξε τὸν Ἀστὺλον ἐκεῖ πού περιδιάβαζε στὸ περιβόλι καὶ τὸν ἔφερε στὸ νὰ τοῦ Διόνυσου, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια τοῦ φιλοῦσε. Κ' ἐπειδὴ ἐκεῖνος ρωτοῦσε γιατί τὰ κάνει αὐτὰ καὶ τὸν πρῶταζε νὰ τοῦ εἰπῇ καὶ τοῦ ὀρκίζονταν πὼς θὰ τοῦ κάνει τὴ χάρη:

— Πάει, ἀφέντη, ὁ Γνάθωνας σου, εἶπεν αὐτὸς πού ἴσα μετὰ τώρα μονάχα τὰ τραπέζια ἀγαπαῖς, πού προτιήτερα ὀρκίζονταν, ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ὁμορφότερον ἀπὸ τὸ παλιὸ κρασί, πού ἀπ' τὰ παιδιὰ τῆς Μιτυλήνης θαρροῦσε καλύτερους τοὺς μαγέρους σου. τώρα μονάχα ὁ Δάφνης μού φαίνεται πὼς εἶναι ὁμορφος καὶ μὴ δοκιμάζοντας πιά τὰ πλούσια φαγιά σου, ἂν καὶ καθε μέρα ἐτοιμάζονται τόσα κρέατα, ψάρια, γλυκά, μετὰ χαρὰ μου θὰ γινόμενα γίδια, γιὰ νὰ τρώω χορτάρι καὶ φύλλα, τοῦ Δάφνης τὸ σουραῦλι ν' ἀκούω καὶ ἐκεῖνος νὰ με βόσκει μὰ ἐσὺ γλύτωσε τὸ Γνάθωνα σου καὶ τὸν ἀνίκητο ἔρωτα καταπάνεσέ τον. Εἰδεμὴ σ' ὀρκίζουμαι στὸ θεὸ μου, ἀφοῦ πᾶρω σπαθάκι καὶ ἀφοῦ γιομίσω τὴν κοιλιά μου φαγιά, θὰ σκοτωθῶ μπρὸς στοῦ Δάφνης τὴ θύρα. Κ' ἐσὺ δὲ θὰ με πείς πιά Γνάθωνα, ὅπως συνήθιζε χωρατεύοντας πάντα.

ΙΓ' Δὲ βόσκηξε νὰ τόνε βλέπει νὰ κλαίει καὶ πάλι τὰ πόδια νὰ τοῦ γλυκοριλεῖ, γιατί ἦταν μεγαλόκαρδο καὶ καλλήκαρι καὶ ἤξερεν ἀπ' ἀγάπης πόνο, παρὰ τοῦδινε τὸ